

De GESCHIEDENIS van de WERELD

TEKST VAN J. SCHOONJANS

TEKENINGEN VAN L. EN F. FUNCKEN

CROMWELL

DE Britse revolutie van 1642 was het meest dramatische konflikt dat in de loop der eeuwen Parlement en kroon tegen elkaar in het harnas joeg. De strijd duurde zes jaar en zou veel mensenlevens kosten, dit van de koning inbegrepen. De ziel van deze revolutie was een buitengewoon man. Hij heette Oliver Cromwell.

1. DE RONDKOPPEN EN DE RUITERS

HET Parlement verdeelde zich in twee vijandelijke groepen. De ruiters, meestal edelen die de Anglikaanse kerk aankleefden kozen de partij van de koning. De Puriteinen, meestal burgers, sloten zich aan bij het «Covenant», de Schotse liga, de vijanden van de koning. Men heette deze laatsten de «Roundheads», de «Rondkoppen», omdat ze hun haar sneden. Dat leek ernstiger, bijbels en ook een tikje gek.

2. DE «HEILIGE» VAN HUNTINGDON

ER waren Puriteinse «Rondkoppen» die zó puriteins waren dat zij geen dominees nodig hadden. Dat waren de «Onafhankelijken» of de «Heiligen». Tot deze groep behoorde Oliver Cromwell, een gentlemanfarmer van Huntingdon. Hij was ros, lelijk en, zo men zegt, ook brutaal. Hij was een knap veldheer en wist mensen te leiden. Van een bende zwervers maakte hij vrome mensen die in plaats van te vloeken en te drinken, de psalmen van David zongen. Dat waren de «IJzer-vreters».

3. DE HEILIGE OORLOG

HET volk van Jehova, de «Heiligen», tegen de Filistijnen, de Ammonieten, de Moabieten, de Amalecieten, de Anglikanen, de Royalisten! Karel I werd in 1644 verslagen te Marston Moor en in 1645 te Naseby. Hij zocht een schuilplaats in Schotland, maar de Schotten verkochten hem aan het Parlement. Hij slaagde er in te vluchten, werd opnieuw gevat op het eiland Wight en naar London gebracht.

4. HET EINDE VAN DE KONING

CROMWELL besloot door het Parlement de doodstraf voor de koning te doen uitspreken. Heel wat afgevaardigden aarzelden. Toen zond Cromwell kolonel Pride met zijn soldaten naar de raadszaal. Pride gooide de twijfelaars, de bangerikken aan de deur. Dat was «Pride's purge». En het gezuiverd Parlement of Rompparlement stemde de doodstraf voor de koning. Het schavot werd opgesteld tegen het paleis van White-Hall. De koning ging regelrecht van zijn kamer naar het schavot. Hij stierf dapper. Dat gebeurde op een koude 30 januari-morgen in 1649, een jaar na Westfalen.

5. HEER EN MEESTER!

MEN vertelt, dat Cromwell diezelfde avond naar White-Hall ging en de lijkst van de koning deed openen om zich er van te vergewissen dat Karel I wel degelijk dood was. Toen besloot hij de Kamer van de Lords of Hogerhuis af te schaffen. Het Parlement, of beter wat daarvan nog overbleef, benoemde hem tot leider van de Staatsraad bij wie de uitvoerende macht berustte. Cromwell liet de Engelse Republiek uitroepen.

(Wordt voortgezet.)